

Leda kollegialt lärande

Tillfälle 2

Stockholm 30 september – 1 oktober

Daniel Rosén

daniel.rosen@skolverket.se

lkl@skolverket.se

tfn: 08-527 337 97

Skolverket

Agenda

Hur har det gått att leda era kollegor hittills?

- LKL pilotomgång 2019/2020
- Återkoppling från gruppdiskussioner i juni
- Filmer på Lärportalen
- Aktuellt på Skolverket
  - styrdokumentsförändringar
  - främja digitalisering
  - hållbar utveckling, Agenda 2030

Att leda kollegialt lärande

- Ersätter tidigare handledarutbildning
- Gemensam utbildning för alla som genomför moduler
- Pilotutbildning 2019/2020
- Malmö universitet
Stockholms universitet
Högskolan Dalarna (delvis webbaserad)
- Motsvarande 8 dagar (6 dagar + 3 webbtträffar)
- Krav – genomföra och leda en modul under utbildningen

Undervisningskulturen på skolan

- En öppen kultur, vi samplanerar och delger varandra.
- Alla arbetar språkutvecklande, mer nu efter Läslyftet.
- Mycket katederundervisning, vilket kan behövas i början för att få in grunderna och för faktainhämtning på högskoleförberedande gymnasium.
- Intentionerna är att ligga i framkant och ha en utvecklande undervisningskultur, men vi har en tendens att falla tillbaka i en mera traditionell (mer betygsfokuserad och summativ).
- Vi strävar efter att arbeta mera formativt, men förutsättningarna och tidspress gör att vi lätt halkar tillbaka i gamla spår.

Kompetensutvecklingskultur på skolan

- Bland skolans personal finns en kultur att vilja lära mer.
- Kulturen för kompetensutveckling har förändrats på senare tid då det nu anses vara viktigare än någonsin att utveckla kompetensen på skolorna.
- Kollegialt lärande och samarbete med högskolor och universitet.
- Skolan satsar på kompetensutveckling, Mattelyft, Läslyft och flera andra spridda kurser.
- Skolledning och personal deltar ofta i utbildningar och kurser, men ibland brister uppföljningen. Detta beror på förutsättningar och tidsbrist tillsammans med hög personalomsättning.

Dina tankar inför din roll som ledare för kollegialt lärande

- Mandat är viktigt, liksom att få med sig ledningen och att förutsättningarna finns för en positiv och bra start.
- Viktigt med långsiktighet.
- Vi sitter med kollegor från olika skolor, med olika åldrar och inser att det finns mer likheter än olikheter.
- Förväntningar, speciellt när man är förstelärare. De vill att jag ska berätta hur det ska gå till.
- Inte roligt att vara den som sitter med pekpinnen.
- Utmanande och roligt, får mycket tillbaka.

Förväntningar

- Nya verktyg för undervisning.
- Broar mellan olika ämnesgrupper.
- Vi vill få inspiration och verktyg, modeller för samtal och möten.
- Ändra från det ego-centrerade till ett kollektivt behov.
- Vi-känsla i vår kompetensutveckling.
- Vi förväntar oss att den här utbildningen stärker oss i vårt ledarskap.
- Gruppen ska utvecklas och lärandet ska bli synligt.

Lärportalen

- 11 olika ingångar/områden
- 145 moduler
  - *Samma upplägg, Moment A–D*
  - *Olika antal delar, 4–12*
- Målgrupper LKL 2019/2020
  - *Lärare*
  - *Skolledare*
- Tillkommande målgrupper LKL kommande år
  - *Fritidspedagoger*
  - *Förskollärare*

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

Teknik

Ämnesövergripande

Utveckling av Lärportalen

- Uppdatera texter utifrån styrdokumentsförändringar
- Förbättra sökfunktionen
- Ta fram ett nytt verktyg: "Modulväljaren"
- Ta fram modulguider och guide till filmbanken
- Undersöka hur materialet används

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

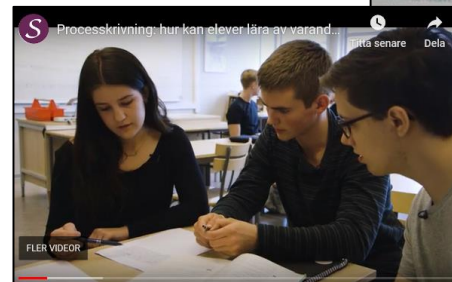
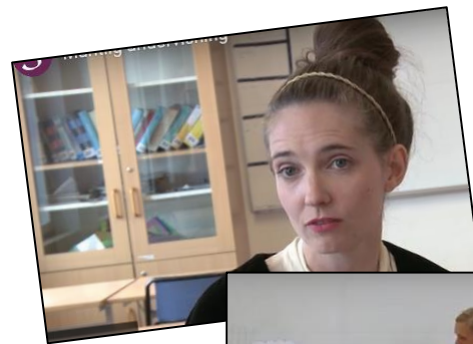
Teknik

Ämnesövergripande

Filmer på Lärportalen

- Modulfilmer
- Föreläsningar
- Instruktionsfilmer
- Intervjuer och samtal
- Elevfilmer
- Ljudfiler och bildspel
- Klassrumsfilmer

Syfte med filmerna

- Inspirera lärare/skolledare
- Engagera lärare/skolledare
- Illustrera något specifikt
- Vara underlag för reflektion och diskussion

Modulfilm och handledarguide

- Syfte - få en övergripande bild av modulens innehåll, råd till den som ska vara ledare för kollegialt lärande, didaktiska perspektiv m.m.

Modulmakarna berättar: Geometri åk 4-6
Handledarguide: Hållbar utveckling, Gy

Skolverket

Ämnesövergripande - gymnasieskola
Många värdepåverkande

Handledarguide Hållbar utveckling

Clas Molnberg och Anders Urban, Höghögskolan i Halmstad, Helen Hasvold, Malmö universitet, Lotta Dessen Jankell och Isann Lundegård, Stockholms universitet

Inledning

Den här texten riktar sig till dig som ska handleda en grupp lärare inom modulen "Hållbar utveckling" för gymnasieskolan. Syftet med texten är att ge dig en bild av modulens innehåll, förbereda dig inför terminens träffar och ge dig uppmärksam på vad som kan vara bra att du förbereder kollegorna på i starten av modularbetet.

Modulens syfte

Modulen tar upp ett av de viktigaste uppdragen i skolan och utbildning har ett hantverk, det är att undervisa för hållbar utveckling. Den lägger fram idéer om varför, hur och vad vi ska undervisa för hållbar utveckling. Med hjälp av teorier och vetenskapligt framtagna kunskaper kan vi få hjälp att göra didaktiska överväganden som kan betydelse för pedagogiska och genomförande av en sådan undervisning. Idéen är att beskriva olika didaktiska perspektiv med utgångspunkt i frågorna varför, hur och vad. De perspektiv som tas upp är bland annat representation, physicalis, kommunikation, värdekonflikter, demokrati, ansvar och påverkan. Den sista modulen handlar om hur hela skolan kan organiseras i en undervisning för hållbar utveckling.

Modulen är ämnesövergripande och vänder sig därför till lärare som undervisar i gymnasieskolan alla ämnen. Det ämnesövergripande perspektivet är en konsekvens av hållbar utvecklings mångfacetterade natur med frågor som gäller tag i alla delar av våra liv, med ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv där fråna, förtäring och inte minst värdeavgång blir viktiga utslag. Ämnesövergripande betyder också att modulens delar riktar sig till arbetet med läroplanens innehåll från flera ämnen. Det är i arbetet, menar vi, som kompetensen och förtäringarna för ett ämnesövergripande arbete finns. Under träffarna får kollegorna i arbetet möjligheter att diskutera hur man, utifrån olika discipliner, kan bidra till att berika undervisningen.

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

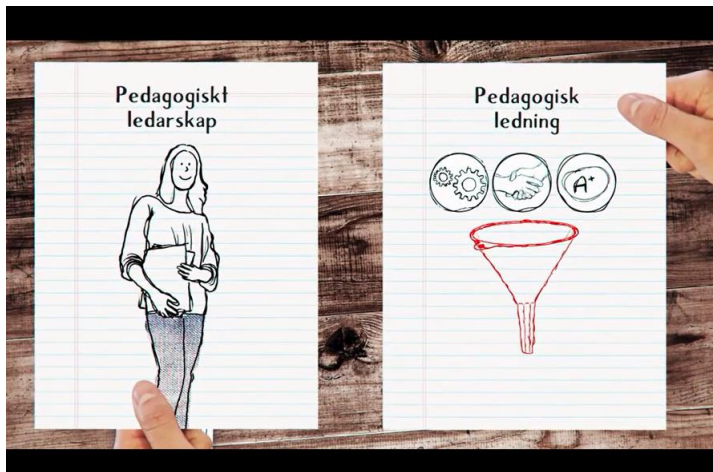

Teknik

Ämnesövergripande

Föreläsningar och animerad film

Modul: Leda förändring

Del 1: Organisation för förändring

Film: Organisation för förändring

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

Teknik

Ämnesövergripande

Instruktionsfilm

Modul: Narrativt skrivande

Del 5: Berättelsens vändpunkt

Film: Stöttande skrivverktyg/funktioner

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

Teknik

Ämnesövergripande

Intervjuer och samtal

Modul: Leda digitalisering

Del 1: Digitalisering – Samhälle och skola

Film: Skola och samhälle

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

Teknik

Ämnesövergripande

Ljudfiler och bildspel

Ljudfil Arbeta med delaktighet i skolan, Tove Söderqvist Dunkers

Modul: Inkludering och delaktighet- eleven och lärmiljön i fokus

Del 4: Delaktighet – ett stöd för en inkluderande lärmiljö

Ljudfil: Arbeta med delaktighet i skolan

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

Teknik

Ämnesövergripande

Klassrumsfilm

Modul: Teknikens förändring och dess konsekvenser, åk 1-3

Del 2: Mönster i teknisk förändring

Film: Att arbeta med mönster

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Skolans värdegrund

Specialpedagogik

Språk-, läs- och skrivutveckling

Styrning och ledning

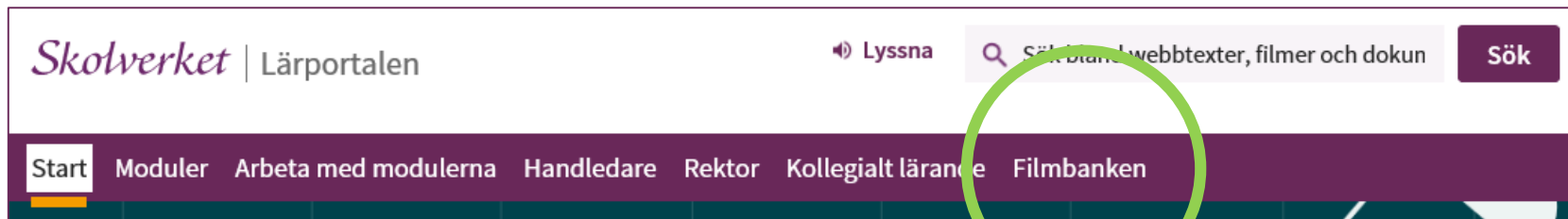
Teknik

Ämnesövergripande

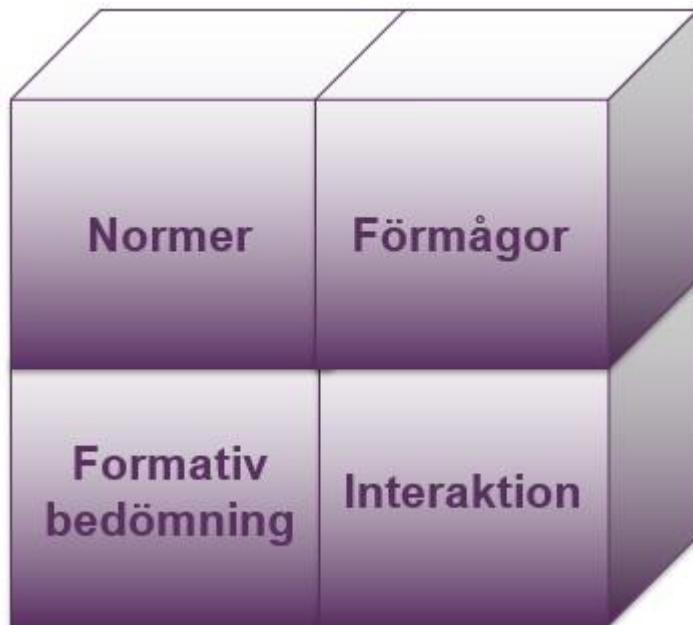
Vanliga frågor om klassrumsfilmerna

- Är det verklighet?
- Ska vi titta enskilt eller tillsammans?
- Hur hittar man tillbaka till en film man sett?

- Vad vill vi att lärarna ska uppmärksamma?
- Vilka didaktiska perspektiv vill filmerna visa?

Didaktiska perspektiv – exempel från Matematiklyftet

Didaktiska perspektiv - normer

- Matematik
- Specialpedagogik
- Språk-läs och skrivutveckling
- Styrning och ledning
- Skolans värdegrund
- Ämnesövergripande
- Naturvetenskap

Didaktiska perspektiv - interaktion

- Moderna språk
- Nyanländas lärande
- Matematik
- Skolans värdegrund
- Naturvetenskap
- Specialpedagogik
- Språk- läs och skrivutveckling
- Styrning och ledning
- Ämnesövergripande
- Digital kompetens

Olika sätt att se på film

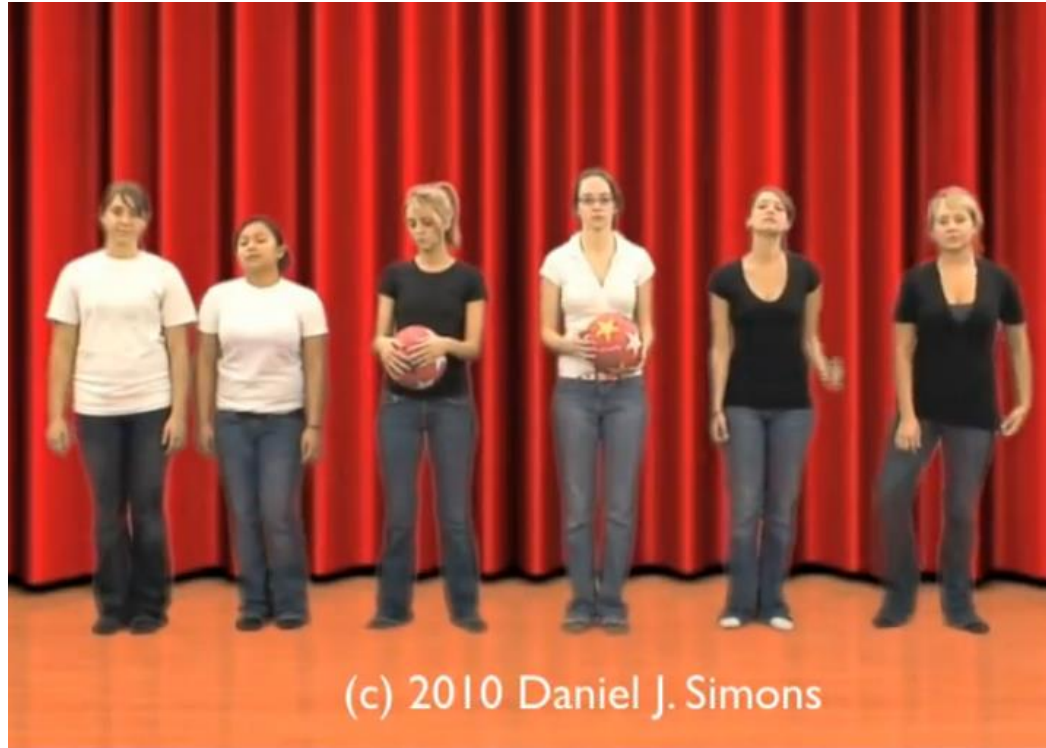
Vi kan se och bedöma – vad gör läraren och eleverna som är bra/inte bra?

Vi kan leta efter och hitta fel!

... men vi kan också...

- leta efter sådant som vi kan lära oss av och utveckla undervisningen/verksamheten
- se på vad klassen arbetar med
  - Vilken roll spelar uppgiften?
  - Vilket ämnesinnehåll behandlas under lektionen?
- se på hur lärare och elever interagerar
  - Vilka frågor ställer läraren?
  - Hur bemöter läraren elevernas svar?

The monkey business

(c) 2010 Daniel J. Simons

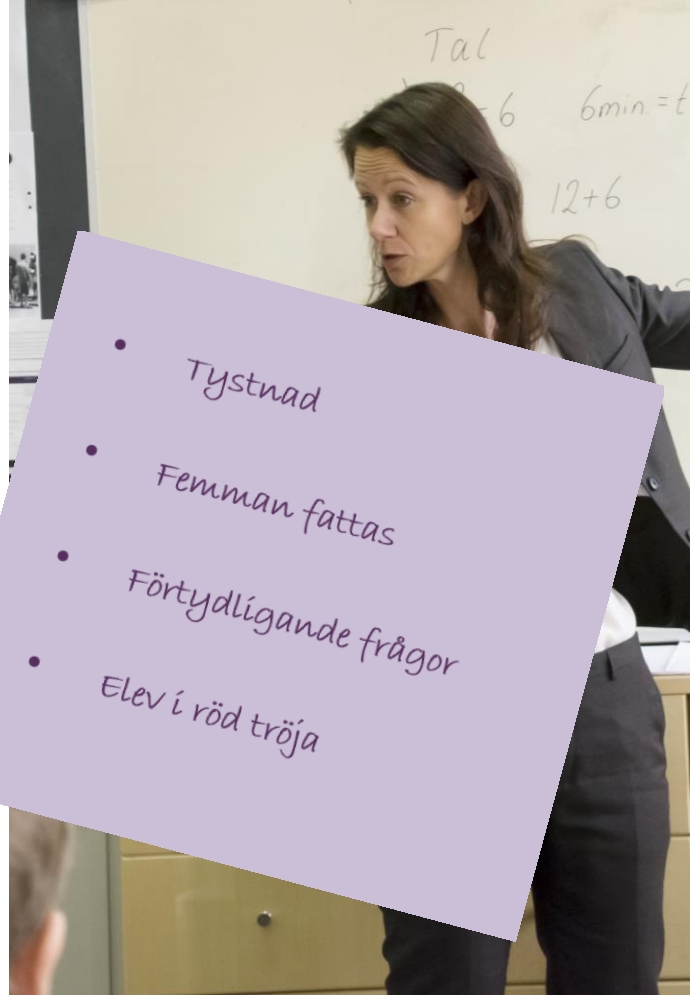
Notera

Modul: Taluppfattning och tals användning, Del 1

Text: Kollegialt lärande, professionalitet och medvetenhet

Researching Your Own Practice: The Discipline of Noticing (Mason, 2001)

- Verktyg för att beforska sin egen praktik
- Öka medvetenheten om den egna undervisningen
- Uppmärksamma händelser i undervisningen som man reagerar på
- Göra en kort anteckning för att komma ihåg det man noterat
- Sträva efter att göra det värdeneutralt

Se på film - notera

- Modul: Språk- och kunskapsutvecklande arbete
- Del 6: Att arbeta med digitala och multimodala texter
- Film: Lärande med stöd i multimodala resurser

På vilket sätt använder sig läraren av multimodala resurser? Vad leder det till?

<https://youtu.be/JbGhoKGc-fQ>

Lärportalen

Digital kompetens

Matematik

Moderna språk

Naturvetenskap

Nyanländas lärande

Ämneskunskapsgrund

Ämnesövergripande

Teknik

Ämnesövergripande

Alternativ till att notera

- Kopiera en lektion
- Titta ensam eller tillsammans
- Titta på en kort sekvens ur en film
- Visa en film för eleverna

Jag utgick från samma uppgift, lektionens faser och använde samma frågor som läraren på filmen.

Jag kunde ju inte förutsäga elevernas agerande men jag lärde mig en hel del om min egen undervisning.

Är det OK att kopiera någon annans lektion?

Lärarens lärande

- Vad behöver jag som lärare göra utifrån det som framkommer under lektionen?
- Vilket är det vanligaste problemet för eleverna? Vad beror det på?
- Hur lägger jag upp min undervisning framöver?
- Vilken feedback behöver eleverna?
- Vilka frågor kan jag ställa?

Aktuellt på Skolverket

- Revidering av kursplaner, ämnesplaner och kunskapskrav
- Stöd för obehöriga lärare
- Lärarassistenter
- Skolchefsutbildning
- Stöd för arbetet med nyanlända
- Främja digitalisering
- Digitalisering av nationella prov
- Agenda 2030 – Hållbar utveckling

Revidering av kursplaner, ämnesplaner och kunskapskrav

- ser över kunskapsuttrycken i målen
- ser över omfattningen av centralt innehåll i relation till tim- eller poängomfattning
- ser över konkretionsgraden i det centrala innehållet
- tydliggör progressionen i centralt innehåll och kunskapskrav mellan stadier eller kurser
- gör kunskapskraven mindre omfattande, mindre detaljerade och mer ämnesanpassade.

Lämna dina synpunkter!

- De reviderade kurs- och ämnesplanerna planeras att träda i kraft inför höstterminen 2020, **förutsatt** att regeringen fattar beslut om det.
- Under perioden 25 september – 23 oktober ges möjlighet att lämna synpunkter på förslagen, via följande länk:
<https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/skolverkets-prioriterade-omraden/sa-arbetar-vi-med-att-revidera-kurs-och-amnesplanerna>

Skolverket

Undervisning ▾ Skolutveckling ▾ Regler och ansvar ▾ Om oss ▾

Hem ▸ Om oss ▸ Vår verksamhet ▸ Skolverkets prioriterade områden ▸ Så arbetar vi med att revidera kurs- och ämnesplanerna

Så arbetar vi med att revidera kurs- och ämnesplanerna

Vi arbetar med förslag till revidering av kurs- och ämnesplaner i grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan samt för vissa ämnen på gymnasial nivå.

Under 2019 tar vi fram förslag på reviderade kursplaner i grundskolan, sameskolan och merparten av specialskolans kursplaner (läs om undantagen längre ner på sidan). Vi tar även fram förslag på vissa ämnesplaner på gymnasial nivå. Förslagen utgår från de riktlinjer som vi presenterade och tog in synpunkter på under januari 2019. De reviderade kurs- och ämnesplanerna planeras att träda i kraft inför höstterminen 2020, förutsatt att regeringen fattar beslut om det.

Mellan den 25 september till den 23 oktober remitterar vi förslag på reviderade kursplaner och kunskapskrav för samtliga berörda ämnen i grundskolan, sameskolan och specialskolan samt förslag på ämnesplaner i de ämnen som är aktuella för revideringen på gymnasial nivå. Det innebär att du har möjlighet att lämna synpunkter på förslagen. Alla förslag kommer att finnas tillgängliga här på vår webbplats under remissen. Läroplanernas inledande, övergripande delar kommer inte att revideras.

Kompetensutveckling - digitala resurser

Allmänt

Digitalt berättande

Kritisk användning av nätet

Säker användning av nätet

Leda och lära i tekniktäta klassrum

Vuxenutbildning

Digital kompetens i vuxenutbildningen

Styrning och ledning

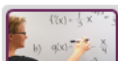

Leda digitalisering

Matematik

Matematikundervisning med digitala verktyg I

Matematikundervisning med digitala verktyg II

Algebra åk 1-3, 4-6, 7-9

Naturvetenskap och teknik

Digitala verktyg i naturvetenskap

Språk-, läs och skrivutveckling

Text i en digital värld

Webbkurser

Om programmering

Att programmera

Tillgängligt lärande med digitala verktyg

Högskoleutbildningar

Programmering MA/TK 7,5 hp

Agenda 2030

Regleringsbrev till Skolverket

Syfte

- öka kännedom om Agenda 2030
- öka kännedom om de nationella miljömålen
- förbättra förutsättningarna för hållbar utveckling i undervisningen

Skolverket ska

- synliggöra hur globala mål och nationella miljömål kopplar till styrdokument

Lärande för hållbar utveckling – alla ämnens ansvar

Upplysningstjänsten

- **Ring 08 - 527 332 00**

Telefontid: Vardagar klockan 09.00 - 11.00

Tisdagar och torsdagar även 13.00 - 15.00

- **Mejla – upplysningstjansten@skolverket.se**

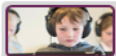
Ange vilken skolform din fråga gäller och i vilken roll du kontaktar oss, t. ex. lärare, studie- och yrkesvägledare, vårdnadshavare etc.

- **Ansvar i skolfrågor – [Ansvar i skolfrågor](#)**

Titta om svaret på din fråga finns på sidan om ansvar i skolfrågor.

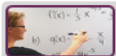
Där reder vi ut frågetecknen kring de områden som väcker flest frågor.

Kontaktpersoner för moduler

• Digital kompetens

henrik.carlsson@skolverket.se

• Matematik

margareta.oscarsson@skolverket.se

• Moderna språk

nspmodernasprak@skolverket.se

• Naturvetenskap

karin.barman@skolverket.se

• Nyanländas lärande

jilda.semb.surup@skolverket.se

• Skolans värdegrund

teresa.fernandez.long@skolverket.se

• Specialpedagogik

henrik.carlsson@skolverket.se

• Språk-, läs och skrivutv.

helga.stensson@skolverket.se

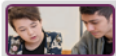
• Styrning och ledning

karin.hahn@skolverket.se

• Teknik

karin.barman@skolverket.se

• Ämnesövergripande

karin.barman@skolverket.se

Frågor

Frågor?

Skolverket

Stödmaterial för introduktion av obehöriga lärare och förskollärare

Med det här materialet kan du bidra till att dina obehöriga lärare och förskollärare får en introduktion till läraruppdraget. Materialet ingår i självskattningsverktyget Koll på kompetens.

Självskattningsverktyget är ett stöd i frågor som rör ansvar och strategier för att hantera bristen på behöriga lärare och förskollärare. Koll på kompetens finns i tre versioner – för huvudmän och för rektorer i skolan och i förskolan.

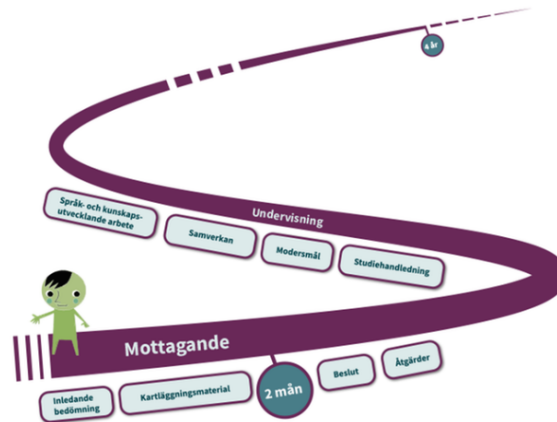
[Självskattningsverktyget Koll på kompetens](#)

Nyanlända

Organisera mottagande och utbildning av nyanlända elever

Organisering av nyanländas utbildning ska ingå i det systematiska kvalitetsarbetet, så att huvudman och skolenhet följer upp och analyserar resultat och verksamhet. En tydlig roll- och ansvarsfördelning i hela styrkedjan är viktig för det fortsatta arbetet.

Innehåll på denna sida

Allmänna råd för utbildning av nyanlända elever

Framgångsfaktorer organisering av undervisning

Mottagande och organisering

Kartläggning och placering i grundskolan

Åtgärder för nyanlända elever

Överlämning av uppgifter vid övergång mellan och inom skolformer

Hälsa och lärande

Studiehandledning och modersmålsundervisning en förutsättning för nyanlända och flerspråkiga elever

Studie- och yrkesvägledning

Skolans samverkan med hem och vårdnadshavare

Insatslista som rör nyanländas lärande

Undervisa nyanlända elever

Utbildning för nyanlända vuxna

Forskning och rapporter

Digitaliseringen av nationella prov

Skolverket tar fram användarvänliga och rättssäkra digitala nationella prov till 2022.

De digitala nationella proven kommer att ställa krav på huvudmännens och skolornas organisatoriska och digitala beredskap.

Filmen finns även på [skolverket.se](https://www.skolverket.se)

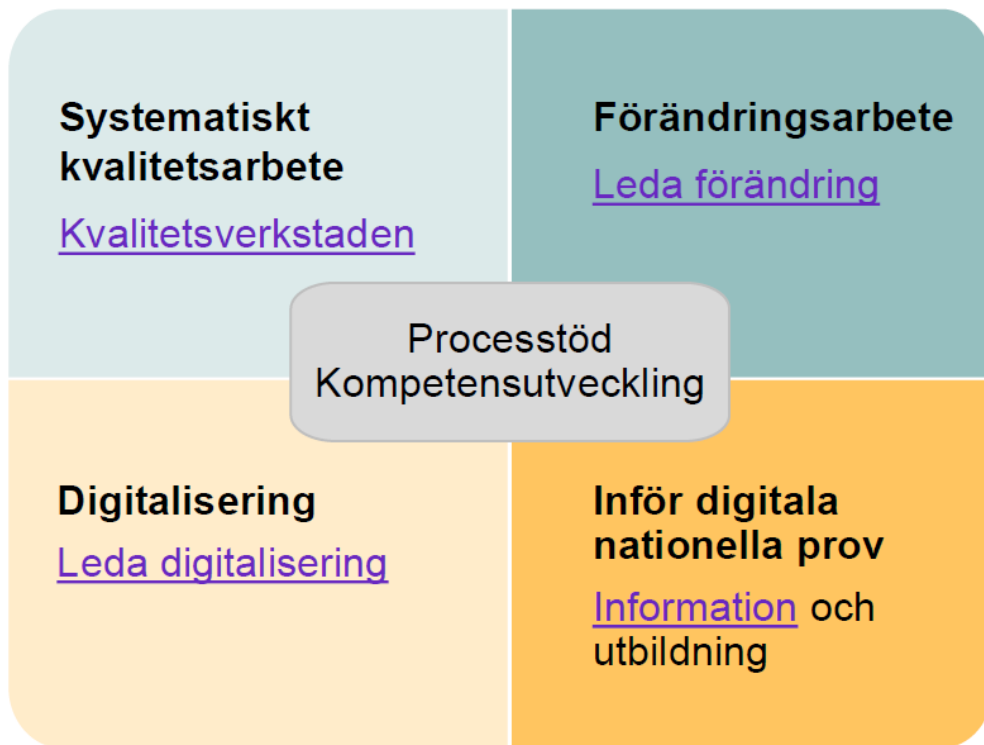

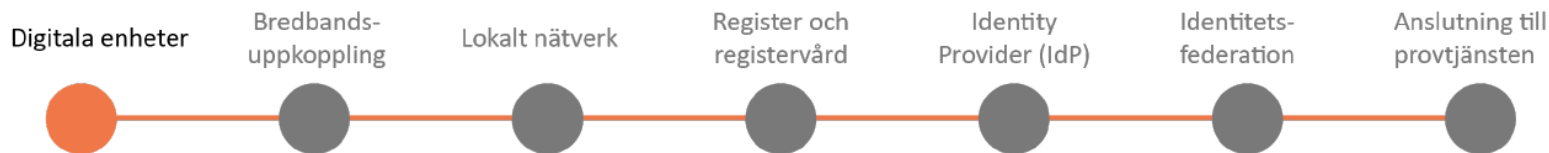
Skolverket stöttar förändringsarbetet

- Omfattande förändringsprojekt som kräver att skolorna har nödvändig teknik och digital kompetens.
- Förändringen medför att skolorna får ett annat arbetssätt med nationella proven. Beredskapen för detta ser olika ut idag.
- Skolverket informerar, ger stöd och utbildning för att förbereda huvudmän och rektorer.

Exempel på stöd för förändringsarbete

Skolor behöver förbereda sig redan nu

Digitala enheter

- Skolan ska ha tillräckligt många datorer eller surfplattor så att alla elever i en årskurs eller gymnasiekurs kan genomföra proven samtidigt.
- Surfplattor ska ha en skärmstorlek på minst 9,6 tum.
- Datorerna och surfplattorna ska ha en skärmapplösning på minst 1366 x 768.
- Hörlurar ska finnas för att kunna användas i prov som innehåller ljudmaterial.
- Externa tangentbord ska användas av elever som använder surfplattor.
- Det kan vara en fördel att ha en datormus kopplad till datorerna eller surfplattorna.

Läs mer på skolverket.se